

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/183/2024
Identifikačné číslo spisu: 6122431887
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6122431887.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Pokoj v duši n.o., Považská Bystrica, Kuzmányho 903/3, IČO: 45732264, zastúpeného ARIES LEGAL s.r.o., Bratislava, Skalná 7622/9, IČO: 54726417, proti žalovanej Obci Udiča, Udiča 302, IČO: 00317853, zastúpenej spoločnosťou LEGAL POINT s.r.o., Považská Bystrica, Nemocničná 979, IČO: 47253495, o zaplatenie 3 600 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-10C/120/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/23/2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/23/2024 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 01. decembra 2023 č. k. PB-10C/120/2022-169 vo výrokoch II. a III. z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

II. Uznesenie Okresného súdu Trenčín z 21. augusta 2024 č. k. PB-10C/120/2022-247 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 01. decembra 2023 č.k. PB-10C/120/2022-169 výrokom I. konanie v časti o zaplatenie 960,52 eura zastavil, výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom III. určil, že žalovaná má právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. Predmetom konania bol nárok žalobcu ako neverejného poskytovateľa sociálnej služby na dofinancovanie sociálnej služby formou poskytnutia finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v zariadení pre seniorov za rok 2022 podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenského zákona/ (ďalej aj „zák. č. 448/2008 Z.z.“, „zákon o sociálnych službách“ alebo „ZSS“) v znení účinnom od 01. januára 2022. Osobám odkázaným na sociálnu službu, s trvalým pobytom v žalovanej obci A., A. N., A. R. pred 01.01.2022 a A. D. od 14.03.2022 boli poskytované sociálne služby v zariadení pre seniorov žalobcu, avšak bez finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby zo strany žalovanej obce. Od 01.01.2022 vstúpila do účinnosti zákonná zmena, ktorá vzhľadom na problémy

interpretačnej a aplikačnej praxe explicitne ustanovuje právnu možnosť pre odkázanú fyzickú osobu, ktorej sa už poskytuje sociálna služba neverejným poskytovateľom, avšak bez finančnej podpory z verejných prostriedkov podľa tohto zákona, t. j. bez finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, kedykoľvek aj počas poskytovania tejto sociálnej služby neverejným poskytovateľom, prejavíť svoj záujem o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby novo už s finančnou podporou jej poskytovania z verejných prostriedkov. To znamená, že fyzická osoba môže kedykoľvek, i počas poskytovania sociálnej služby, požiadať o poskytnutie alebo zabezpečenie tejto sociálnej služby príslušnou obcou, resp. vyšším územným celkom, a to po zabezpečení realizácie práva tejto fyzickej osoby touto obcou, resp. vyšším územným celkom na informovaný výber poskytovateľa tejto sociálnej služby, novo už s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov poskytovaním finančných príspevkov na spolufinancovanie tejto sociálnej služby v pôsobnosti obce a vyššieho územného celku podľa tohto zákona (z všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 484/2021 Z. z.).

1.2. Prvostupňový súd uviedol, že finančná podpora neverejného poskytovateľa sociálnej služby poskytujúceho sociálnu službu vo verejnom záujme je upravená v § 75 a nasledujúcich zákona č. 448/2008 Z.z. Ustanovenie § 75 ods. 14 zákona č. 448/2008 Z.z. predpokladá uzatvorenie písomnej zmluvy medzi poskytovateľom sociálnej služby a začiatok poskytovania finančného príspevku obcou najskôr odo dňa uzatvorenia zmluvy o poskytovaní finančného príspevku. Základnou podmienkou, na ktorú sa viaže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, je teda písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby uzatvorená medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Keďže doposiaľ nebola uzatvorená písomná zmluva o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby, žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalovaná povinnosť. V konaní nebolo tvrdené a ani preukázané, že by žalovaná obec odkázaným osobám A.i, A. R., A. U. a A. N. zabezpečila poskytovanie sociálnej služby, teda že by preukázateľným spôsobom požiadala poskytovateľa sociálnej služby t.j. žalobcu o poskytovanie tejto sociálnej služby. Len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne aj uzatvoriť zmluvu o poskytnutí tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby.

1.3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že výšku finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby je vždy (aj v danom prípade, ak ide o finančný príspevok za rok 2022) potrebné určiť postupom podľa § 77 zákona č. 448/2008 Z. z. V danom prípade v konaní nebolo tvrdené a ani preukázané, že by žalovaná obec odkázaným horeuvedeným osobám zabezpečila poskytovanie sociálnej služby, teda že by preukázateľným spôsobom požiadala poskytovateľa sociálnej služby - žalobcu - o poskytovanie tejto sociálnej služby. Neboli teda splnené zákonné podmienky pre určenie výšky finančného príspevku podľa § 75 ods. 16 zákona č. 448/2008 Z. z.

1.4. V konaní napokon nebolo vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti preukázané, že obec porušila akúkoľvek povinnosť, v dôsledku ktorej by vznikla žalobcovi ujma, žalobca nepreukázal výšku ujmy, preto súd nemohol akceptovať ani nárok žalobcu odvodzovaný z titulu bezdôvodného obohatenia.

1.5. V časti o zaplatenie 960,52 eura súd konanie zastavil podľa § 145 ods. 2 CSP. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu, rozsudkom z 12. júna 2024 sp. zn. 8Co/23/2024 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch II. a III. potvrdil; a priznal žalovanej proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní veci zistil, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré

mali oporu vo vykonaných dôkazoch a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Prijaté závery vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám riadneho odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP.

2.2. K odvolacím námietkam uviedol, že z ustanovení § 75 ods. 1, 5, 9, 10, 11, 14 zák. č. 448/2008 Z.z. jednoznačne vyplýva, že zákonná povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby nie je absolútne nepodmienená, ako sa mylne domnieva žalobca, ale zákon ustanovuje celý rad zákonných podmienok, na ktoré sa viaže povinnosť obce poskytovať daný finančný príspevok žalobcovi ako neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby. Keďže povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby vzniká podľa § 75 ods. 14 zák. č. 448/2008 Z.z. najskôr až uzatvorením zmluvy o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, záveru súdu prvej inštancie, že žalovanej obci doposiaľ nevznikla žalobcom uplatnená povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, niet čo vytknúť. Pokiaľ išlo o nejednotnú rozhodovaciu činnosť poukázal na skutočnosť, že ustálenú prax súdov, ktorú treba zohľadňovať v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP nepredstavujú rozhodnutia odvolacích súdov. Podmienka uzavretia písomnej zmluvy medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby stanovená v § 75 ods. 14 zák. č. 448/2008 Z.z. nemá charakter súkromnoprávnej podmienky, dojednanej stranami v rámci ich právneho úkonu podľa § 36 Občianskeho zákonníka, ale ide o zákonný predpoklad vzniku nároku žalobcu (naviac vyplývajúci z normy verejného práva). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jasne a zrozumiteľne vyplýva, že súd svoje zamietavé rozhodnutie nezaložil na konštatovaní, že v konaní bolo zistené, že rozpočet žalovaného neumožňoval žalobcovi príspevok platiť, ale na nepreukázaní splnenia zákonnej podmienky pre vznik povinnosti plniť existencie písomnej zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby medzi stranami sporu v zmysle § 75 ods. 14 zák. č. 448/2008 Z.z. - zo strany žalobcu. Rovnako svoje rozhodnutie nezaložil na otázke zaradenia či nezaradenia odkázanej osoby do poradovníka, či na určení a zverejnení podrobností vedenia poradovníka. Pokiaľ išlo o bezdôvodné obohatenie stotožnil sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie.

2.3. Odvolací súd o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), a to z dôvodu podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Po opise základného skutkového stavu, chronológie súdneho konania a polemiky (aj) s (právnymi) závermi súdov nižších inštancií dovolateľ zdôvodnil dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP v podstate nedostatočným odôvodnením, nepreskúmateľnosťou a arbitrárnosťou rozsudku odvolacieho súdu a vadami v procese hodnotenia dôkazov s odkazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 104/2022, ako aj porušením princípu právnej istoty. Argumentoval, že v odvolaní poprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie týkajúce sa rozpočtových možností obce (ktoré neboli žalovanou tvrdené ani preukázané) a poukázal na to, že súd prvej inštancie zamenil nárok žalobcu na poskytnutie finančného príspevku na prevádzku s povinnosťou obce zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby. Súd prvej inštancie postupoval podľa § 8 ods. 6 zákona o sociálnych službách vzťahujúceho sa na žiadateľov, ktorým sociálna služba ešte nie je poskytovaná, v prejednávanej príhode ale odkázané osoby už mali poskytovanie sociálnej služby zabezpečené. Konštatovania súdu prvej inštancie nevyplývajú z vykonaného dokazovania a zasahujú do kontradiktórnosti konania. Odvolací súd sa s touto argumentáciou nevysporiadal a za sporné medzi stranami sporu označil iba to, či povinnosť platiť príspevok v prospech žalobcu vzniká zo zákona, alebo na základe uzatvorenej zmluvy, čím

zasiahal do princípu právnej istoty. Napokon vytkol súdom nižších inšancií, že jeho nárok neposudzovali podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Súdny nevysvetlili, prečo pri výklade zákona nevychádzali zo žalobcom predloženej dôvodovej správy k zákonu č. 484/2021 Z. z..

3.2. Pri dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ ako právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, vymedzil otázku: „Je pre vznik obligatórnej povinnosti obce a obligátorného nároku žalobcu podľa § 75 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o sociálnych službách (vrátane obligátorného nároku neverejného poskytovateľa podľa § 75 ods. 2, ods. 5 zákona o sociálnych službách, ďalej aj „ZSS“) potrebné uzavretie písomnej zmluvy podľa § 75 ods. 14 ZSS, alebo sa ust. § 75 ods. 14 ZSS uplatní výlučne pri fakultatívnej povinnosti obce (VÚC) a fakultatívnom nároku neverejného poskytovateľa sociálnej služby v prípadoch podľa § 75 ods. 6, ods. 7 a ods. 8 ZSS?“

3.3. Dovolateľ uviedol, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1KO/8/2022 nie je vo vzťahu k prejednávanej otázke ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Argumentoval, že pri gramatickom a logickom výklade uvedených ustanovení je potrebné zohľadniť rozdiel v oprávnenom subjekte, ktorému prináleží nárok na finančný príspevok poskytovateľa sociálnej služby v zmysle § 75 ods. 1 a v zmysle § 75 ods. 5 zákona o sociálnych službách. Zákonodarcu v čase novelou prijatej právnej úpravy v dôvodovej správe rozlišoval medzi jednotlivými príspevkami. Ak sú splnené kritériá podľa § 8 ods. 6 uvedeného zákona, obec je ex offio povinná zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby odkázanej osobe. Povinnosti je možné ukladať obci výlučne zákonom a tieto nemôžu vzniknúť/meniť sa/zaniknúť na zmluvnom základe. V prípade obligatórnej pôsobnosti obce poskytovať finančný príspevok (§ 75 ods. 1, ods. 2, ods. 5 zákona o sociálnych službách v znení účinnom od 01.01.2022) nie je možné pre vznik tejto povinnosti vyžadovať uzatvorenie zmluvy. Ust. § 75 ods. 14 ZSS nemožno vykladať tak, že finančný príspevok sa v prípade jeho obligátorného poskytnutia poskytuje na základe písomnej zmluvy, ktorej uzavretie nie je povinné. Uvedený predpis sa má podľa dovolateľa vykladať tak, že je potrebné ho aplikovať v prípade fakultatívnej možnosti obce a VÚC (§ 75 ods. 6, ods. 7, ods. 8 ZSS) poskytovať finančný príspevok na prevádzku alebo finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, kedy je potrebné uzavretie zmluvy o poskytovaní tohto finančného príspevku za účelom preukázania vynakladania peňažných prostriedkov z verejných zdrojov.

3.4. Žalobca navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že predmetné dovolanie nie je prípustné z dôvodu majetkového cenzu podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Námietky zmätočnosti smerovali voči právnomu posúdeniu veci a dovolanie nie je dôvodné a opodstatnené. Navrhla preto dovolanie odmietnuť alternatívne zamietnuť s tým, že má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Dovolateľ vo svojom vyjadrení uviedol, že ak by aj nebolo dovolanie prípustné z dôvodu majetkového cenzu jeho prípustnosť a dôvodnosť je plne opodstatnená z dôvodu zmätočnosti a arbitrárnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu

znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. K námietkam dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne E. c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

9. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 z 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne

akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

10. Dokazovanie je procesným právom osobitne upravený postup súdu v civilnom konaní, slúžiaci k utvoreniu poznatkov súdu o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie, ktorých existencia alebo neexistencia zostala pochybná, kedy súd svojimi zmyslami poznáva určitú rozhodujúcu skutočnosť priamo alebo poznáva určité správy o tejto skutočnosti. Pri tomto postupe utvorené poznatky sa nazývajú skutkové poznatky a myšlienkový postup hodnotenia rozhodujúcich skutočností je skutkovým hodnotením.

11. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

12. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť, ak súd pri rozhodnutí vychádzal zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

13. Nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplývali alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), hodnotenie dôkazov z iných ako hore uvedených dôvodov dovolací súd preskúmať nemôže.

14. Odvolací súd sústredil svoju pozornosť na časť odvolacej argumentácie žalobcu, týkajúcu sa vyriešenia nutnosti uzatvorenia zmluvy o povinnosti žalovanej platiť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej služby v prospech žalobcu a dospel k záveru, totožnému so záverom súdu prvej inštancie, t.j. že zo znenia § 75 ods. 14 zák. č. 448/2008 Z. z. vyplýva poskytnutie uvedeného finančného príspevku na základe a najskôr odo dňa uzavretia písomnej zmluvy o jeho poskytovaní, preto bez jej uzavretia treba žalobu zamietnuť. V dovolaní žalobca tvrdil, že konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že ide o spornú otázku vyplývajúcu zo spisu súdu prvej inštancie je v rozpore s obsahom odvolania, v ktorom žalobca poprel skutkové zistenia súdu prvej inštancie týkajúce sa rozpočtových možností obce. Dovolací súd zistil, že súd prvej inštancie v 31. odseku svojho rozsudku vychádzal z § 8 ods. 6 zák. č. 448/2008 Z. z. zákona o sociálnych službách a z dôvodovej správy k jeho novelizácii zákonom č. 484/2021 Z. z. a dospel k záveru, že len v prípade, ak to obci dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti, môže poskytnúť fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby a súčasne uzatvoriť zmluvu o poskytnutí tohto finančného príspevku s neverejným poskytovateľom sociálnej služby. Uzavrel, že povinnosť poskytovať uvedený finančný príspevok sa zakladá zmluvou, k uzatvoreniu ktorej dôjde po splnení zákonných podmienok a až v prípade, ak to dovoľujú rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Bez zmluvy nevznikol záväzkový vzťah medzi obcou a poskytovateľom sociálnej služby, neexistuje teda povinnosť obce plniť a podaná žaloba je nedôvodná. Súd prvej inštancie teda podľa tohto odôvodnenia dospel k záveru, že pre poskytnutie finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby sa vyžaduje uzatvorenie zmluvy medzi obcou a neverejným poskytovateľom sociálnej služby, ale len vtedy, ak poskytnutie tohto príspevku dovoľovali rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti. Okresný súd zamerajúc sa na to, že zmluva medzi žalobcom a žalovanou nebola uzavretá ale nezdôvodnil, či niektorá strana sporu namietala

nenaplnenie uvedeného predpokladu, teda že rozpočtové a iné zákonom stanovené okolnosti v posudzovanom spore uzavretie zmluvy (ne)umožňovali, a ak takáto námietka bola vznesená, či a aké dokazovanie v tomto smere bolo vykonané a ako boli dôkazy vyhodnotené. Uvedený nedostatok v procesnom postupe súdov nezhojil ani odvolací súd, ktorý k odvolacej námietke žalobcu smerujúcej proti tomuto záveru nezaujal nijaké stanovisko len uviedol, že svoje rozhodnutie súd prvej inštancie založil na iných právnych dôvodoch, čím sa vyhol jej posúdeniu. Dovolací súd nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že ustanovenie § 8 ods. 6 zákona o sociálnych službách nebolo základom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej a odvolacia argumentácia žalobcu bola v tejto časti právne nepodstatná. Tento záver z kontextu a samotnej textácie rozhodnutia súdu prvej inštancie nemožno vyvodit', že rozpočtové okolnosti obce nie sú pre rozhodnutie podstatné (viď. bod 31. rozsudku okresného súdu, posledná veta). Rovnako sa podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd nedostatočne vysporiadal s námietkou že súd mal vec posudzovať podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení a za použitia a aplikovania ustanovení o bezdôvodnom obohatení posúdiť danú vec.

15. Dovolacia polemika dovolateľa s konkrétnymi právnymi závermi odvolacieho súdu vylučuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd nemohol procesne pochybiť tým, že vec podľa názoru dovolateľa nesprávne právne posúdil (ani v situácii, že sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie - teda postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP). Žalobca sa nestotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižšej inštancie a aplikáciou právnych noriem v otázke, že povinnosť uložená podľa § 75 ods. 1 zákona o sociálnych službách je podmienená existenciou zmluvného vzťahu. To síce pojmovo zodpovedá vymedzeniu dovolacieho dôvodu, avšak podľa § 432 ods. 2 CSP, čo by zakladalo (za splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania) prípustnosť dovolania len podľa § 421 CSP (nie podľa § 420 písm. f) CSP).

16. Na základe vyššie uvedeného (14. bod odôvodnenia tohto uznesenia) dovolací súd dospel k záveru, že konanie na súdoch nižších inštancií trpí vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie v dovolaní napadnutom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom na existenciu tohto dovolacieho dôvodu sa dovolací súd posudzovaním dovolania z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nezaoberal. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu je jednotná v názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017, 9Cdo/333/2020).

17. Dovolací súd zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie, ale aj súvisiace uznesenie okresného súdu z 21. augusta 2024 č. k. PB-10C/120/2022-247 o určení výšky náhrady trov konania, ktoré izolovane existujúce (bez rozhodnutia vo veci samej a bez rozhodnutia o náhrade trov konania) neobstojí. Dovolací súd je totiž podľa § 439 písm. a) CSP viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neobstojí, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. O samotnej výške náhrady trov konania bude preto v posudzovanej veci znova rozhodnuté v ďalšom konaní, a to po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Nad rámec uvedeného dovolací súd dáva stranám sporu aj súdom nižších inštancií do pozornosti, že pristúpil k meritórnemu posúdeniu obdobného sporu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/121/2024, v ktorom dňa 16. februára 2026 vydal rozhodnutie.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.